

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

Філософський факультет

Кафедра політичних наук

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник декана
філософського факультету
з навчальної роботи
_____ /Комаха Л.Г./
«___» _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СУЧАСНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМ

для студентів

галузь знань	0301 Соціально-політичні науки
спеціальність	6.030104 Політологія
освітній рівень	бакалавр
освітня програма	Політологія
спеціалізація	
вид дисципліни	обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	<u>2017/2018</u>
Семестр	VIII
Кількість кредитів ECTS	4
Мова викладання	українська
Форма заключного контролю	екзамен

Викладач: Колюх Валерій Вікторович, доктор політичних наук, доцент кафедри політичних наук

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ - 2017

Розробник: Колюх Валерій Вікторович, доктор політичних наук, доцент кафедри політичних наук

ЗАТВЕРДЖЕНО

Завідувач кафедри
_____ (Шляхтун П.П.)

Протокол № __ від «_» _____ 20__ р.

Схвалено науково-методичною комісією філософського факультету

Протокол від «____» _____ 20__ року №__

Голова науково-методичної комісії _____ (Маслікова І.І.)

«____» _____ 20__ року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – забезпечення стійкої системи знань про закономірності конституційно-правового регулювання суспільних відносин в Україні, що дасть змогу студентам розуміти політичні процеси, що відбуваються в державі та суспільстві.

2. Попередні вимоги до опанування навчальної дисципліни:

1. Знати структуру та функції політичної системи суспільства, її основні інститути (держава, політичні партії, громадські організації, органи місцевого самоврядування, засоби масової інформації), закономірності функціонування системи в цілому та її інститутів.

2. Вміти на основі знань про політичну систему суспільства, її інститути, закономірності їх функціонування орієнтуватися в політичних процесах, політичному житті України.

3. Володіти елементарними навичками наукового дослідження та управління інформацією; критичного ставлення та прогнозування стосовно політичних подій та явищ; використання іншомовних фахових політичних інформативних джерел.

3.Анотація навчальної дисципліни: дисципліна «Сучасний український конституціоналізм» належить до переліку обов'язкових дисциплін та викладається у VIII семестрі бакалаврату. Навчальна дисципліна знайомить студентів із закономірностями конституційно-правового регулювання суспільних відносин в Україні. Визначаються предмет конституційного права як галузі права, предмет і функції науки конституційного права України. Виокремлюються та аналізуються конституційні принципи організації суспільного життя, основні засади конституційного ладу, конституційно-правові інститути глави української держави, парламенту, уряду, судової влади, місцевого самоврядування, політичних партій, порядок їх формування та функціонування, конституційні основи взаємовідносин держави і особи, територіального устрою нашої держави,

4.Завдання (навчальні цілі) – оволодіння студентами понятійно-категоріальним апаратом науки конституційного права України, термінологією галузі конституційного права; набуття студентами систематизованих знань про закономірності конституційно-правового регулювання суспільних відносин в Україні; формування у студентів навичок самостійного аналізу політичних процесів в Україні на основі аналізу конституційно-правових актів.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація 4. автономність та відповідальність)		Форми викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
	Знати:			
1.1	понятійно-категоріальний апарат науки конституційного права, термінологію галузі конституційного права	Лекція, семінар, самостійна робота	Екзамен	5
	основні конституційно-правові	Лекція,	Усна доповідь,	5

1.2	інститути (засад організації суспільного життя; організації і функціонування державної влади; основ взаємовідносин держави і особи)	семінар, самостійна робота	екзамен	
1.3	конституційні засади організації економічного, політичного і соціального життя суспільства	Лекція, самостійна робота	Реферат, контрольна робота, екзамен	5
1.4	систему органів державної влади, порядок їх формування і функціонування та принципи взаємовідносин	Лекція, семінар, самостійна робота	Усна доповідь, реферат, контрольна робота, екзамен	14
1.5	конституційно-правовий статус особи як людини і громадянина в Україні	Семінар, самостійна робота	Усна доповідь, реферат, екзамен	5
1.6	конституційно-правові інститути місцевого самоврядування та громадських об'єднань	Семінар, самостійна робота	Усна доповідь, контрольна робота, екзамен	6
	Вміти:			
2.1	застосовувати понятійно-категоріальний апарат науки конституційного права в науковому аналізі політичних процесів	Семінар, самостійна робота	Усна доповідь, реферат	10
2.2	аналізувати політичні процеси, що відбуваються в Україні, робити відповідні висновки та узагальнення	Семінар, самостійна робота	Усна доповідь, реферат	15
2.3	формулювати рекомендації щодо удосконалення правового регулювання політичних відносин у суспільстві	Семінар, самостійна робота	Усна доповідь, реферат, текст рекомендацій	15
	Комунікація:			
3.1	використовувати знання іноземних мов для аналізу інформаційних інтернет-ресурсів, читання новітньої політологічної літератури, в підготовці до семінарських занять та написанні самостійних робіт	Семінар, самостійна робота	Усна доповідь, реферат	3
3.2	презентувати результати проведених політологічних досліджень та здійсненої самостійної роботи у вигляді доповідей, повідомлень, есе, презентацій, конспектів	Семінар, самостійна робота	Усна доповідь, дискусія, реферат	3
3.3	вести полеміку з питань конституційно-правового регулювання суспільних відносин	Семінари	Дискусія	3

	на основі володіння понятійно-категоріальним апаратом науки конституційного права України			
	Автономність та відповідальність:			
4.1	самостійно шукати та критично опрацьовувати літературу із конституційно-правових досліджень, вільно володіти методами обробки, аналізу та синтезу наукової інформації	Самостійна робота	Усна доповідь, дискусія, реферат	2
4.2	самостійно вирішувати комплексні завдання, пов'язані із верифікацією результатів існуючих оприлюднених конституційно-правових досліджень, та порівнювати їх із результатами проведених власних досліджень	Семинар, самостійна робота	Усна доповідь, дискусія	5
4.3	нести відповідальність за достовірність та політико-ідеологічну незаангажованість проведених конституційно-правових досліджень та обстоювати власну наукову позицію	Семинар, самостійна робота	Усна доповідь, дискусія, екзамен	4

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код)	1.1	1.2	2.1	4.1	4.2
Програмні результати навчання (назва)					

7.Схема формування оцінки.

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає оцінювання теоретичної підготовки (результати навчання 1.1–1.6); оцінювання практичної підготовки (результати навчання 2.1-2.3); оцінювання комунікації (результати навчання 3.1-3.3); оцінювання автономності та відповідальності (результати навчання 4.1-4.3). Загальна оцінка складає до 100 балів, що розподіляються на 60 і 40 балів відповідно між результатами семестрового і підсумкового (на екзамені) оцінювання.

7.1. Форми оцінювання знань студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Усна доповідь (до 5 балів): Р.Н. 1.2,1.4, 1.5, 1.6, 2.1, 2.2, 2.3, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 4.3
2. Доповнення (до 3 балів)

3. Реферат (до 5 балів): Р.Н. 1.3, 1.5, 2.1, 2.2, 2.3, 3.1, 3.2, 4.1

4. Контрольна робота (до 10 балів): Р.Н.1.3, 1.4, 1.6

Вибір і комбінування форм оцінювання знань студентів та нарахування відповідної кількості балів здійснюються залежно від конкретних навчальних ситуацій.

- **підсумкове оцінювання:** усний екзамен із письмовою складовою. Крім екзаменаційно білета, що містить три питання, студент отримує аркуш паперу, на якому у формі тез розкриває зміст питань білета. Під час опитування студента враховується викладене ним на аркуші;

- **умови допуску до підсумкового екзамену:** студент допускається до складення екзамену за умови отримання ним за результатами семестрового оцінювання щонайменше 36 балів.

7.2. Організація оцінювання: оцінювання здійснюється за чотирибальною національною шкалою з переведенням у бали за стобальною шкалою: “відмінно” – 40 балів; “добре” – 30 балів; “задовільно” – 20 балів; “незадовільно” – 0 балів. Критерії оцінювання:

“відмінно” – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовуючи обов’язкову та додаткову літературу;

“добре” - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але не вистачає аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов’язкову літературу. Допускаються несуттєві неточності;

“задовільно” – студент в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, не спирається на необхідну навчальну літературу, у відповіді є суттєві неточності;

“незадовільно” – студент не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки у відповіді.

Остаточна оцінка є сумою балів, отриманих за результатами семестрового оцінювання і безпосередньо на екзамені.

7.3. Шкала відповідності оцінок:

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекційних занять

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин		
		Лекції	Семінари	Самостійна робота
1	Тема 1. Конституціоналізм як теорія і система права	2	2	4
2	Тема 2. Конституція України – головне джерело правового регулювання політичної системи України	2	2	6
3	Тема 3. Конституційні засади конституційного ладу суспільного життя	2	2	6
4	Тема 4. Конституційний статус людини і громадянина в Україні	2	2	6
5	Тема 5. Конституційні засоби безпосередньої демократії в Україні	2	2	6
6	Тема 6. Конституційно-правовий статус Верховної Ради України.	2	2	8
7	Тема 7. Конституційно – правовий статус Президента України	4	2	8
8	Тема 8. Конституційно – правовий статус органів виконавчої влади України	2	2	8
9	Тема 9. Конституційно- правові засади судової системи та прокуратури України	2		8
10	Тема 10. Територіальний устрій України та конституційно – правові засади місцевого самоврядування в Україні	2	2	8
	Контрольна робота		2	
	ВСЬОГО:	20	20	68

Загальний обсяг 108 год., в тому числі:

Лекцій - 20 год.

Семінари – 20 год.

Самостійна робота – 68 год.

Рекомендована література:

Нормативна література:

1. Конституція України, прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року, із змінами, внесеними Законом України №2222-IV від 08.12. 2004, ВВР,2005, №2, ст.44.
2. Закон України « Про внесення змін до Конституції України» ВВР, 2005 №2 ст.44
3. Закон України « Про прийняття Конституції України і введення її в дію»
4. Закон України « Про правонаступництво України»// ВВР.- 1991. - № 45
5. Закон України « Про всеукраїнський та місцеві референдуми»
6. Закон України «Про центральну виборчу комісію»// Урядовий кур'єр від 10.07.2004. - №128
7. Закон України «Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів»// Офіційний вісник України. – 2004. - №14
8. Закон України « Про вибори Президента України»// ВВР. – 2004. - № 20-21.
9. Закон України « Про вибори народних депутатів України»// ВВР. – 2004. - №14.
10. Закон України « Про громадянство України»// ВВР.- 2001.- №13
11. Закон України « Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства»// ВВР. – 1994. - №23

12. Закон України «Про імміграцію» // 2001. - №41.
13. Закон України «Про свободу совісті та релігійні організації»// ВВР. // ВВР. – 1991.- №25
14. Закон України «Про об'єднання громадян» //ВВР. – 1992.- №34
15. Закон України «Про звернення громадян» // ВВР. – 1996. № 47
16. Закон України «Про національні меншини в Україні» // ВВР. 1992 - № 36
17. Закон України «Про правовий режим надзвичайного стану» // ВВР. – 2000. - №23
18. Закон України «Про правовий режим воєнного стану»// ВВР. – 2000. - № 28
19. Закон України «Про уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»// ВВР. – 1998. - № 20
20. Закон України «Про біженців»// ВВР. – 2001. - № 47
21. Закон України «Про політичні партії»// ВВР. – 2001. – № 23
22. Закон України «Про статус народного депутата України»// ВВР. – 1993. - №3
23. Закон України «Про судоустрій України»// ВВР. – 2002. - №27-28
24. Закон України «Про комітети Верховної Ради України» // ВВР. – 1995.- № 19
25. Закон України «Про Конституційний Суд України»// ВВР. – 1996. - № 49
26. Закон України «Про статус суддів»// ВВР. – 1993. - № 8
27. Закон України «Про прокуратуру» // ВВР. – 1991. - № 53
28. Закон України «про місцеві державні адміністрації» // ВВР. – 1999. - № 20-21
29. Закон України «Про державну службу» // ВВР. -1993. - №52
30. Закон України «Про затвердження Конституції Автономної Республіки Крим»// ВВР. – 1999.- № 5-6
31. Закон України «Про Верховну Раду Автономної Республіки Крим»// ВВР. – 1998.- № 29
32. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні»// ВВР. – 1997. - № 24

Навчальна та наукова література:

1. Кампо В. М. Місцеве самоврядування в Україні. –К., 1997.
2. Конституційне право України: Конспект лекцій / За ред. проф. Ю. М. Тодики. –Х., 1997.
3. Конституційне право України / За ред. проф. В. Ф. Погорілка. –К., 1999.
4. Конституційне право України / За ред. В. Я. Тація, В. Ф. Погорілка, Ю. М. Тодики. –К., 1999.
5. Конституционное право Украины / Сост.: В. Д. Волков, Р. Ф. Гринюк, И. С. Щebetун. –Донецк, 2000.
6. Конституція незалежної України / За ред. В. Ф. Погорілка, Ю. С. Шемшученка, В. О. Євдокимова. – К., 2000.
7. Конституція України –основа модернізації держави і суспільства. –Х., 2001.
8. Конституційно-правові форми безпосередньої демократії в Україні: проблеми теорії і практики / За ред. проф.. В. Ф. Погорілка. –К., 2001.
9. Князев В. Конституційні гарантії прав, свобод та обов'язків людини і громадянина в Україні // Право України. –1998. –№ 11.
10. Коментар до Конституції України. –К., 1996.
11. Копиленко О. До проблеми правового статусу Автономної Республіки Крим // Вісник Академії правових наук України. –1998. –№ 1 (12).

12. Копиленко О. Від Конституції України до Конституції Автономної Республіки Крим // Право України. –1999. –№ 3.
13. Копиленко О. Щодо закону про громадянство України // Право України. –2001. –№ 10.
14. Корнієнко М. Проблеми місцевого самоврядування в юрисдикції Конституційного Суду України // Вісник Конституційного Суду України. –2000. –№ 4.
15. Костицький В. Конституція України 1996 року – модель української державності // Право України. –2001. –№ 8.
16. Кравченко В. В. Конституційне право України. –К., 2002.
17. Косинський В. Законодавчий процес та процедура, їх основні стадії і етапи // Право України. –1999. –№ 6.
18. Кривенко Л. Український парламент: двопалатність чи однопалатність // Віче. – 1999. –№ 9.
19. Кривенко Л. Конституційні моделі легітимації держави і баланс повноважень між інститутами влади // Віче. –2000. –№ 9.
20. Кривенко Л. Законодавча влада в системі державної влади // Вісник Академії правових наук України. –2001. –№ 1 (24).
21. Кривенко Л. Конституційна відповідальність глави держави // Віче. –2001. –№ 10.
22. Крупчан О. Компетенція центральних органів виконавчої влади // Вісник Академії правових наук України. –2002. –№ 2 (29).
23. Кушніренко О., Мельничук А. Комітети Верховної Ради України: проблеми формування і статусу // Право України. –1998. –№ 11.
24. Лавринович О. Конституційне забезпечення народовладдя в Україні // Віче. –2002. –№ 2.
25. Лукаш С. Ю. Політичний плюралізм як принцип конституційного ладу // Віче. – 1997. –№ 7.
26. Майданник О. Конституційно-правова відповідальність: ознаки, підстави, суб'єкти // Право України. –2001. –№ 2.
27. Органи державної влади України / за ред. В. Ф. Погорілка. –К., 2002.
28. Організація судової влади в Україні / За наук. ред. проф. А. О. Селіванова. –К., 2002.
29. Орзіх М. Сучасний конституціоналізм та конституційна юстиція // Вісник Конституційного Суду України. –2001. –№ 1.
30. Основи конституційного права України / За ред. академіка АПрН, проф. В. В. Копейчикова. –К., 1997.
31. Погорілко В. Ф., Головченко В. В., Сірий М. І. Права та свободи людини і громадянина в Україні. –К., 1997.
32. Погорілко В. Ф. Основи конституційного ладу України. –К., 1997.
33. Погорілко В. Основні засади теорії безпосередньої демократії // Право України. – 2001. –№ 8.
34. Погорілко В. Ф., Федоренко В. Л. Референдуми в Україні: історія та сучасність. – К., 2000.
35. Погорілко В., Федоренко В. Джерела конституційного права України: поняття, види і система // Право України.—2002. –№ 3.
36. Рабінович П. М. Права людини і громадянина у Конституції України. –Х., 1997.
37. Речицкий В. Конституціоналізм. Украинский опыт. –Х., 1998.
38. Савенко М. Незалежність судді Конституційного Суду України // Вісник Конституційного Суду України. –2001. –№ 1.
39. Селіванов А. Теоретичні і практичні погляди на тлумачення Конституційним Судом України норм законодавства // Право України. –1999. –№ 10.

40. Селіванов В. Проблема методології обґрунтованості вітчизняного правознавства та юридичної практики // Право України. –1998. –№ 12.
41. Скомороха В. Окремі питання поділу влад і юрисдикція Конституційного Суду України // Право України. –1998. –№ 5.
42. Скомороха В. Деякі питання конституційного провадження // Право України. – 1998. –№ 9.
43. Скомороха В. Конституційний Суд України: досвід і проблеми // Право України. – 1999. –№ 1.
44. Совгіря О.В., Шукліна Н.Г. Конституційне право України. Повний курс: навч. посіб. -К.Юрінком Інтер,2012.-544 с.
45. Ставнійчук М. І. Вибори в Україні. –К., 1998.
46. Сташків Б. І. Конституційне право України: Навч. посібник. –Чернігів, 1999.
47. Тацій В., Тодика Ю. Питання меж тлумачення Конституційним Судом Конституції та законів України // Вісник Академії правових наук України. –2001. –№4 (27).
48. Тацій В., Тодика Ю. Конституція України і правосвідомість юристів // Вісник Академії правових наук України. –1998. –№ 4 (15).
49. Тацій В. Значення юридичної науки у формуванні правової системи України // Вісник Академії правових наук України. –2001. –№ 3 (26).
50. Тацій В., Тодика Ю. Методологічні питання розвитку конституційного процесу // Право України. –1996. –№ 12.
51. Тацій В., Тодика Ю. Проблеми становлення сучасного конституціоналізму в Україні // Право України. –2001. –№ 8.
52. Тацій В. Я., Тодика Ю. М. Проблеми становлення і розвитку українського конституціоналізму // Державне будівництво та місцеве самоврядування: Зб. наук. праць. –Х., 2001. –№ 1.
53. Телешун С. Конституційні засади територіального устрою України. Альтернативи і перспективи // Віче. –2000. –№ 5.
54. Телешун С. Державний устрій України. Перспективи розвитку // Віче. –2000. –№ 7.
55. Тесленко М. Про місце Конституційного Суду України в системі вищих органів влади // Право України. –1999. –№ 12.
56. Тихий В. Офіційне тлумачення Конституції та законів України Конституційним Судом України // Вісник Конституційного Суду України. –1998. –№ 4.
57. Тодика О. Ю. Конституційно-правове закріплення принципів участі громадян країн СНД у виборах // Вісник Академії правових наук України. –2000. –№ 1 (20).
58. Тодика Ю. М. Конституційне право України як галузь права. –Х., 1995.
59. Тодика Ю. М. Наука конституційного права України на сучасному етапі. –Х., 1996.
60. Тодика Ю. Н. Конституционное право Украины: отрасль права, наука, учебная дисциплина. –Х., 1998.
61. Тодика Ю. М., Марцеляк О. В. Конституційний Суд України і прокуратура в конституційно-правовому механізмі забезпечення основних прав громадян. –Х., 1998.
62. Тодика Ю. Н., Яворский В. Д. Выборы народных депутатов Украины: конституционно-правовой аспект. –Х., 1998.
63. Тодика Ю.Н., Яворский В. Д. Выборы органов местного самоуправления: конституционно-правовой аспект. –Х., 1998.
64. Тодика Ю. Н. Конституционно-правовой статус иностранцев и беженцев в Украине. –Х., 1999.
65. Тодика Ю. Н., Яворский В. Д. Президент Украины: конституционно-правовой статус. –Х., 1999.
66. Тодика Ю. Н. Конституция Украины: проблемы теории и практики. –Х., 2000.

67. Тодыка Ю. Н. Основы конституционного строя Украины. –Х., 2000.
68. Тодыка Ю. Н. Конституция Украины –Основной Закон государства и общества. – Х., 2001.
69. Тодыка Ю. Н. Конституционные основы формирования правовой культуры. –Х., 2001.
70. Тодыка Ю. Н. Толкование Конституции и законов Украины: теория и практика. – Х., 2001.
71. Тодыка Ю. Н. Гражданство Украины: конституционно-правовой аспект. –Х., 2002.
72. Тодика Ю. М. Політико-правові проблеми механізму прийняття нової Конституції України // Вісник Академії правових наук України. –1996. –№ 5.
73. Тодика Ю. М. Державно-правова конфліктологія як важливий напрямок наукових досліджень // Вісник Академії правових наук України. –1996. –№ 6.
74. Тодика Ю., Марцеляк О. Конституційний Суд України в механізмі забезпечення основних прав і свобод громадян // Вісник Академії правових наук України. –1997. –№ 4 (11).
75. Тодика Ю. Сутність Конституції України в аспекті розвитку конституційного процесу // Вісник Академії правових наук України. –1997. –№ 2 (9).
76. Тодика Ю. М. Функції Конституції України та їх загальна характеристика // Вісник Академії правових наук України. –1997. –№ 1 (8).
77. Тодика Ю., Марцеляк О. Інститут омбудсмена: світові моделі і досвід // Вісник Академії правових наук України. –1998. –№ 2 (13).
78. Тодика Ю., Марцеляк О. Конституційно-правовий статус Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (порівняльно-правовий аналіз) // Вісник Академії правових наук України. –1998. –№ 3 (14).
79. Тодика Ю., Серьогін В. Конституційний принцип гласності: поняття та сутність // Вісник Академії правових наук України. –1998. –№ 1 (12).
80. Тодика Ю., Серьогін В. Гласність роботи парламенту України: проблеми нормативного регулювання і практики реалізації // Вісник Академії правових наук України. –1999. –№ 1 (16).
81. Тодика Ю. Конституція як соціальна цінність // Право України. –2000. – № 12.
82. Тодика Ю. Способи тлумачення Конституції і законів Конституційним Судом // Вісник Академії правових наук України. – 2001. –№ 2 (25).
83. Тодика Ю. Реалізувати потенціал Основного Закону. – Віче. –2001. –№ 6.
84. Тодика Ю. Фактори реалізації Конституції України // Вісник Академії правових наук України. –2002. –№ 3 (30).
85. Федоренко В. Поняття системи конституційного права України // Право України. – 2000. –№ 7.
86. Федоренко В. Юридична сила референдумів, плебісцитів // Віче. –2000. – № 8.
87. Фрицький О., Соловйова І. Державна влада в Україні як конституційно-правовий інститут // Вісник Академії правових наук України. –1998. – № 1 (12).
88. Фрицький О. В. Конституційне право України. –К., 2002.
89. Шаповал В. Перспективи розвитку науки конституційного права в Україні // Право України. –1996. –№ 9.
90. Шаповал В. М. Конституційне право зарубіжних країн. –К., 1997.
91. Шаповал В. Проблеми розвитку конституційної юриспруденції в Україні // Вісник Конституційного Суду України. –1998. –№ 2.
92. Шаповал В. Становлення Конституціоналізму в Україні: проблеми теорії // Право України. –1998. –№ 5.
93. Шаповал В. Офіційне тлумачення як функція Конституційного Суду України (проблеми теорії) // Вісник Конституційного Суду України. –1999. –№ 3.

94. Шаповал В. Парламент як орган народного представництва // Віче. –1999. –№ 5.
95. Шаповал В. Верховенство закону як принцип Конституції України // Право України. –1999. –№ 1.
96. Шаповал В. Конституція як форма (джерело) конституційного права України (питання теорії) // Право України. –1999. –№ 6.
97. Шаповал В. Сутність характеристики місцевого самоврядування // Право України. –2002. –№ 3.
98. Шаповал В. Державний лад країн світу. – К., 1999.
99. Шляхтун П.П. Конституційне право України: підручник. - К. "Освіта України", КНТ. 2008.- 592 с.
100. Шляхтун П.П. Конституційне право: словник термінів.- К.: Либідь, 2005.- 568 с.